

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 225.929 van 20 december 2013
in de zaken A. 201.474/X-14.874
A. 204.954/X-15.120.**

In zake : I. + II.
Patrick VERNACK
woonplaats kiezen te 8860 Lendeledede
Langemuntelaan 1
en
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sofie Boeykens
kantoor houdend te 9000 Gent
Molenaarsstraat 111/1A

tegen :

I. + II.
het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart Staelens
kantoor houdend te 8000 Brugge
Gerard Davidstraat 46, bus 1
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 19 augustus 2011, strekt tot de nietigverklaring van “het Ministerieel besluit van 30 mei 2011 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen hoeve met huisweide, Werkenstraat nr. 2, te Koekelare [...]”. (zaak sub I)

Het beroep, ingesteld op 24 mei 2012, strekt tot de nietigverklaring van “het Ministerieel besluit van 5 maart 2012 houdende bescherming als monument van hoeve met huisweide, Werkenstraat nr. 2, te Koekelare [...]”. (zaak sub II)

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord in beide zaken ingediend en de verzoekende partij heeft in beide zaken een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Ann Van Mingeroet heeft in beide zaken een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft in beide zaken een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft in beide zaken een laatste memorie ingediend.

De partijen in beide zaken zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 18 oktober 2013.

Staatsraad Pierre Lefranc heeft in beide zaken verslag uitgebracht.

Advocaat Kristof De Spiegeleire, die *loco* advocaat Sofie Boeykens verschijnt voor de verzoekende partij in beide zaken, en advocaat Laura Van Hee, die *loco* advocaat Bart Staelens verschijnt voor de verwerende partij in beide zaken, zijn gehoord.

Eerste auditeur Ann Van Mingeroet heeft in beide zaken een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Op 14 februari 2011 wordt, na een plaatsbezoek op 19 oktober 2010, door de afdeling West-Vlaanderen van het agentschap Ruimte & Onroerend Erfgoed een motiveringsnota opgesteld met betrekking tot “[d]e hoeve met boerenhuis, de oude stalling en de oude schuur, het erf, de erfpijlers met omringende huisweide met restant van omwalling” aan de Werkenstraat 2 in (Koekelare) Bovekerke. De bescherming als monument “[w]egens de historische, in casu de archite[c]tuurhistorische en de sociaal-culturele waarde” wordt daarin voorgesteld.

De evaluatie in deze motiveringsnota is in de volgende bewoordingen opgesteld:

“f) Evaluatie

Erfgoedwaarden

De historische waarde, in casu ook de architectuurhistorische waarde:

- Als zijnde een hoeve met huisweide en restant van omwalling in het dorpscentrum van Bovekerke, met een erg beeldbepalende ligging tegenover de kerk. Het gegeven van een hoeve en een huisweide in de kern van het dorp is kenmerkend voor het historisch landelijk karakter van een klein dorp.
- Als zijnde een hoeve bestaande uit gaaf bewaarde bakstenen bestanddelen onder pannen zadeldaken: het boerenhuis met een interessante bouwhistorische evolutie (18de-eeuwse kern, 19de eeuwse evolutie cf. jaarankers 1828 in de zijgevel), de stalling van 1868 (cf. jaaraanduiding) en de schuur uit de wederopbouwperiode na de Eerste Wereldoorlog. Het boerenhuis is erg beeldbepalend door het witgeschilderde volume met het gaaf bewaarde houtwerk en de ligging in de huisweide.
- De dubbelhuisopstand en de opkamer van het boerenhuis zijn duidelijk afleesbaar in het bewaarde houtwerk van de naar de straat gerichte gevel: centraal de deur met bovenlicht, geflankeerd door telkens twee traveeën met houten, beluikte kruisvensters, links met grote roedeverdeling, rechts de opkamer met kleine roedeverdeling. Ook de links geïncorporeerde paardenstal - deze bevond zich meestal dicht bij het huis - is vanaf de straat direct herkenbaar door de verspringende plattegrond en de dakoverstek op korbelen.
- Bewaarde interieurelementen bij het huis zijn onder meer de trappen in grijs gesinterde steentjes, terracottategels in de kelder en de brede schouwmond met bordenplank in de keuken. De twee brede opkamers bevinden zich boven een ruime kelder,

gekenmerkt door een geprofileerde moerbalk met kinderbalken en kelderventertjes met binnenluiken. Ook de kapconstructie is gaaf bewaard. De functie van paardenstal is afleesbaar in de vloer van bakstenen op hun kant, de voederbakken in blauwe hardsteen, de ijzeren ruiven, houten palen van de 'boxen' en in de hoek een gemetselde voederbak.

De koeienstal is een erg verzorgd gebouw van 1868 cf. jaaraanduiding in gele baksteen in de zijgevel met aandak en muurvlchtingen. De erfgevel is geritmeerd door middel van getoogde staldeurtjes en stalventertjes. Rond de stalling zijn de typische stoepen van bakstenen op hun kant bewaard. Binnenin zijn de kenmerkende hardstenen 'slieten' en de kapconstructie gaaf bewaard.

- De schuur bij de erfoprit vormt een erg imposant volume, daterend uit de jaren 1920. Ze is typologisch erg herkenbaar als een dwarsschuur met geïncorporeerd dubbel wagenhuis, stalling en kelder. Ook de kapconstructie is gaaf bewaard.

De sociaal-culturele waarde:

- De hoeve met huisweide en restant van omwalling vormt een gaaf bewaarde dorpscontext samen de Sint-Gertrudiskerk, er schuin tegenover gelegen. Het gegeven van een hoeve met huisweide er rond, bewaard gebleven pal in het dorpscentrum in de nabijheid van de kerk is erg uitzonderlijk. Er is een duidelijke visuele link tussen de kerkomgeving en de huisweide. Bij het binnenrijden van het dorp krijgt men een staalkaart van landelijke architectuur en een huisweide.

Selectiecriteria

Zeldzaamheid: het gegeven van een hoeve met huisweide errond, bewaard gebleven pal in het dorpscentrum in de nabijheid van de kerk is uitzonderlijk.

Gaafheid en authenticiteit: de hoeve is gaaf bewaard in zijn verschillende bestanddelen, met name het boerenhuis, de stalling, een deel van de erfaanleg, de dwarsschuur, de erfpijlers en de huisweide. De hoeve is goed onderhouden, maar is niet hard gerestaureerd of gerenoveerd.

Representativiteit: de hoeve is representatief voor een middelgrote hoeve in het noorden van de provincie West-Vlaanderen, de hoeve is ook representatief voor hoeves waarrond een huisweide bewaard is, de diverse onderdelen van de hoeve, het boerenhuis, de stalling en de schuur zijn ook representatief voor hun respectieve bouwperiode.

Ensemblewaarde: de hoeve getuigt van een grote ensemblewaarde door de samenhang van het boerenhuis, de stalling, de erfaanleg met onder meer stoepen, de dwarsschuur, de erfpijlers en de huisweide.

Contextwaarde: de hoeve met huisweide vormt een gaaf bewaarde dorpscontext samen de Sint-Gertrudiskerk en het kerkhof, er schuin tegenover gelegen. Het gegeven van een hoeve met huisweide errond, bewaard gebleven pal in het dorpscentrum in de nabijheid van de kerk is uitzonderlijk.

Afbakening

De beschermingsperimeter omvat de hoeve met boerenhuis, stalling en schuur, het erf, de erfpijlers, met omringende huisweide met restant van omwalling.

Het beschermingsbesluit sluit volgende elementen uitdrukkelijk uit: de recente lage stalling ten noorden van het erf, de open loods ten zuidwesten. De percelen waarop de genoemde gebouwen gelegen zijn, worden evenwel volledig opgenomen aangezien ze inherent deel uitmaken van de historische structuur.”

Vervolgens wordt het volgende gemotiveerd advies tot bescherming gegeven:

“GEMOTIVEERD ADVIES

Dient te worden beschermd als monument, omwille van het algemeen belang, gevormd door de historische, in casu ook de architectuur-historische waarde en de sociaal-culturele waarde:

De hoeve met boerenhuis, de oude stalling en de oude schuur, het erf, de erfpijlers, met omringende huisweide met restant van omwalling, gelegen aan Werkenstraat nr. 2 te Bovekerke (Koekelare), bekend ten kadaster Koekelare, 2de afdeling (Bovekerke), Sectie B, percelen 439 E (wal), 439 F (de huisweide), 436 G (deel), 432 E (deel).

Beperking. Het beschermingsbesluit sluit volgende elementen uitdrukkelijk uit: de recente lage stalling ten noorden van het erf, de open loods ten zuidwesten. De percelen waarop de genoemde gebouwen gelegen zijn, worden evenwel volledig opgenomen aangezien ze inherent deel uitmaken van de historische structuur.

De historische waarde, in casu ook de architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

- Als zijnde een hoeve met huisweide en restant van omwalling in het dorpscentrum van Bovekerke, met een erg beeldbepalende ligging tegenover de kerk. Het gegeven van een hoeve en een huisweide in de kern van het dorp is kenmerkend voor het historisch landelijk karakter van een klein dorp.
- Als zijnde een hoeve bestaande uit gaaf bewaarde bakstenen bestanddelen onder pannen zadeldaken: het boerenhuis met een interessante bouwhistorische evolutie (18de-eeuwse kern, 19de eeuwse evolutie cf. jaarankers 1828 in de zijgevel), de stalling van 1868 (cf. jaaraanduiding) en de schuur uit de wederopbouwperiode na de Eerste Wereldoorlog. Het boerenhuis is erg beeldbepalend door het witgeschilderde volume met het gaaf bewaarde houtwerk en de ligging in de huisweide.
- De dubbelhuisopstand en de opkamer van het boerenhuis zijn duidelijk afleesbaar in het bewaarde houtwerk van de naar de straat gerichte gevel: centraal de deur met bovenlicht, geflankeerd door telkens twee traveeën met houten, beluikte kruisvensters, links met grote roedeverdeling, rechts de opkamer met kleine roedeverdeling. Ook de links geïncorporeerde paardenstal - deze bevond zich meestal dicht bij het huis - is vanaf de straat direct

herkenbaar door de verspringende plattegrond en de dakoverstek op korbelen.

- Bewaarde interieurelementen bij het huis zijn onder meer de trappen in grijs gesinterde steentjes, terracottategels in de kelder en de brede schouwmond met bordenplank in de keuken. De twee brede opkamers bevinden zich boven een ruime kelder, gekenmerkt door een geprofileerde moerbalk met kinderbalken en keldervenstertjes met binnenluiken. Ook de kapconstructie is gaaf bewaard. De functie van paardenstal is afleesbaar in de vloer van bakstenen op hun kant, de voederbakken in blauwe hardsteen, de ijzeren ruiven, houten palen van de 'boxen' en in de hoek een gemetselde voederbak.
- De koeienstal is een erg verzorgd gebouw van 1868 cf. jaaraanduiding in gele baksteen in de zijgevel met aandak en muurvlechtingen. De erfgevel is geritmeerd door middel van getoogde staldeurtjes en stalvenstertjes. Rond de stalling zijn de typische stoepen van bakstenen op hun kant bewaard. Binnenin zijn de kenmerkende hardstenen 'slieten' en de kapconstructie gaaf bewaard.
- De schuur bij de erfoprit vormt een erg imposant volume, daterend uit de jaren 1920. Ze is typologisch erg herkenbaar als een dwarsschuur met geïncorporeerd dubbel wagenhuis, stalling en kelder. Ook de kapconstructie is gaaf bewaard.

De sociaal-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

- De hoeve met huisweide en restant van omwalling vormt een gaaf bewaarde dorpscontext samen de Sint-Gertrudiskerk, er schuin tegenover gelegen. Het gegeven van een hoeve met huisweide er rond, bewaard gebleven pal in het dorpscentrum in de nabijheid van de kerk is erg uitzonderlijk. Er is een duidelijke visuele link tussen de kerkomgeving en de huisweide. Bij het binnenrijden van het dorp krijgt men een staalkaart van landelijke architectuur en een huisweide."

4. Verzoeker is eigenaar van het betrokken onroerend goed.

5. Bij het bestreden besluit in de zaak sub I wordt de voormelde "[h]oeve met boerenhuis, de oude stalling en de oude schuur, het erf, de erfpijlers met omringende huisweide met restant van omwalling (met uitzondering van de recente lage stalling ten noorden van het erf en de open loods ten zuidwesten)" opgenomen in een ontwerp van lijst van een te beschermen monument.

6. Naar aanleiding van het openbaar onderzoek van 8 augustus 2011 tot 13 september 2011 wordt door verzoeker bezwaar ingediend.

7. Op 8 september 2011 verleent de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen een gunstig advies.

8. Met een schrijven van 21 september 2011 deelt het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Koekelare het gemeenteraadsbesluit van 12 september 2011 mee waarin advies werd uitgebracht “op de ministeriële besluiten die betrekking hebben op de gemeente-eigendommen”.

9. In een verslag van 28 november 2011 worden de bezwaren van verzoeker behandeld door het agentschap Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen dat tenslotte adviseert “om de beschermingsprocedure onverminderd verder te zetten”.

In het verslag wordt vastgesteld dat “de gemeenteraad [...] in haar openbare zitting van 12/09/2011 enkel advies [heeft] uit[gebracht] over de gebouwen in openbaar bezit. Bijgevolg wordt het advies betreffende deze hoeve bij ontstentenis gunstig geacht”.

10. Op 16 januari 2012 verleent de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML) na bespreking van “de uitgebrachte adviezen en de ingediende bezwaren” en van de conclusies, besprekingen en weerleggingen van deze adviezen en bezwaren en van het advies van agentschap Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen, eenparig gunstig advies.

11. Bij het ministerieel besluit sub II wordt de voormelde “[h]oeve met boerenhuis, de oude stalling en de oude schuur, het erf, de erfpijlers met omringende huisweide met restant van omwalling (met uitzondering van de recente lage stalling ten noorden van het erf en de open loods ten zuidwesten)” als monument beschermd.

IV. Samenhang

12. De zaken A. 201.474/X-14.874 en A. 204.954/X-15.120 worden wegens samenhang gevoegd.

V. Beoordeling van de middelen in de zaak sub II

A. Eerste middel

Standpunt van verzoeker

13. De verzoeker voert de schending aan van artikel 2, 2°, van het monumentendecreet.

Hij argumenteert dat de beschermde hoeve met huisweide niet “voldoet [...] aan de [...] materiële voorwaarden om tot klassering over te gaan”. De verwijzing naar het historisch landelijk karakter van een klein dorp en de ligging in het dorpscentrum zijn wat betreft de architectuur-historische waarde “aspecten van lokaal belang”. De overige aspecten van de architectuur-historische waarde worden “geduid in termen van typologische herkenbaarheid [...] zonder dat inzichtelijk wordt gemaakt welke de beschermenswaardige uniciteit van de site is”. De vereiste “intrinsieke waarden zijn niet aanwezig bij de huidige bebouwing” omdat deze “door de jaren heen verschillende verbouwingen [heeft] ondergaan”, “de typische walgracht op het goed volledig [werd] weggewerkt en overbouwd met een varkensstal”, “de kenmerkende poortzuilen [werden] verwijderd”, “ontsierende elementen [werden] aangebracht, zoals inzonderheid de dakramen bij de woning”, en “het initiële kleurgebruik (zwarte plint, blauw schrijnwerk) [...] over de jaren heen [is] komen te vervallen”. Het ontbreken “van enig algemeen belang wordt bijkomend geaccentueerd doordat de bebouwing zeer sterk aangetast is door [...] vocht” waardoor “de woning onherroepelijk ‘bol’ [is] komen te staan” en “de muren en het voegwerk [van de koeienstal] onherstelbaar zijn aangetast”. “De schuur bij de erfoprit is minder aangetast door gebreken doch leidt een anoniem bestaan en vertoont geen

architectonische-historische waarden”. Het beoordelingskader wat betreft de sociaal-culturele waarde “komt [...] niet los van de louter lokale functie [met name een visuele link tussen de kerkomgeving en de huisweide] en relateert de bescherming niet aan het algemeen belang hetwelk het lokaal belang dient te overstijgen”. “Door de aangewezen waarden enkel te verbinden aan louter lokale, gemeentelijke aspecten, is aldus geen afdoende formele motivering ter onderbouwing van een algemeen belang voorhanden. Daarenboven is het bestaande bouwverbod dat rust op de huisweide een manifest voldoende waarborg dat de visuele relatie kerkomgeving-weide nimmer kan worden verstoord. De bestreden beslissing steunt aldus op ondeugdelijke motieven die geen plaats hebben binnen het decretale kader”.

In de memorie van wederantwoord stelt verzoeker dat de “integrale herbouw van de hoevewoning (gevolgd door een latere sanering van de andere opstallen), met behoud van vormen, typologie, materialen etc. [...] de enige zinvolle oplossing [is] voor de hoevewoning, die [...] zwaar door vocht is aangetast” waarbij “de typerende ensemblewerking [...] te vrijwaren valt” en “de typologische herkenbaarheid (‘afleesbare dubbelhuisopstand en opkamer’, ‘afleesbare functie van paardenstal’, ‘typologisch herkenbare schuur’) van de bebouwing [...] kan [...] worden behouden, op een duurzame wijze”.

In de laatste memorie voegt de verzoeker toe dat “het ‘zeldzaam’ karakter van de site [...] perfect [kan] worden gerealiseerd via de door verzoeker aangevraagde integrale herbouw van de hoevewoning (gevolgd door een latere sanering van de andere opstallen), met behoud van vormen, typologie, materialen etc.”.

Beoordeling

14. Artikel 2, 2°, van het decreet van 3 maart 1976 ‘tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten’ definieert een monument als een onroerend goed, werk van de mens of van de natuur of van beide samen, dat van algemeen belang is omwille van zijn artistieke,

wetenschappelijke, historische, volkskundige, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde, met inbegrip van de cultuurgooederen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen.

15. Er wordt niet vereist dat de waarden die het algemeen belang van een monument kunnen verantwoorden uniek zouden zijn. In zoverre het middel van het tegendeel uitgaat, kan het dan ook niet worden aangenomen.

16. In de bestreden beslissing wordt het algemeen belang verantwoord door “het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang” van de intrinsieke “architectuur-historische waarde” en de “sociaal-culturele waarde” van het beschermde monument. De in het bestreden besluit aangenomen architectuur-historische en sociaal-culturele waarden van het betrokken goed moeten derhalve niet elk op zich het algemeen belang, en bijgevolg de bescherming verantwoorden. Het volstaat dat het algemeen belang wordt gevormd door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van die waarden zoals in het bestreden besluit wordt aangenomen.

17. In zoverre verzoeker het algemeen belang betwist omdat het lokaal belang niet zou worden overstegen, gaat hij er aan voorbij dat wordt uitgegaan van “het gegeven van een hoeve en een huisweide in de kern van het dorp” [...] “kenmerkend [is] voor het historisch landelijk karakter van een klein dorp” voor wat betreft de aangenomen “architectuur-historische waarde” en “erg uitzonderlijk” voor wat betreft de aangenomen “[s]ociaal-culturele waarde”. Daarnaast wordt vastgesteld dat het algemeen belang gevormd wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van die omstandig omschreven architectuur-historische en sociaal-culturele waarden van het monument. Uit die omschrijving van de voormelde waarden in het bestreden besluit wordt dan afgeleid dat de bescherming in architectuur-historisch en sociaal-cultureel opzicht van algemeen belang is en dus het lokaal belang overstijgt. In die omstandigheden kan verzoeker voor het inwilligen van het middel niet volstaan met de loutere affirmatie dat de vermelde waarden

verbonden zouden zijn met louter lokale, gemeentelijke aspecten. Dit is des te meer zo nu verzoeker de omstandige weerlegging van zijn overeenkomstig bezwaar door het agentschap Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen (randnr. 9) op generlei wijze betreft in zijn grief thans tegen het bestreden besluit, laat staan weerlegt.

18. In zoverre verzoeker kritiek uit op de verwijzing in het bestreden besluit naar de typologische herkenbaarheid van het monument wat betreft de architectuur-historische waarde ervan, wordt vastgesteld dat de verzoeker de omstandige weerlegging van zijn overeenkomstig bezwaar door het agentschap Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen (randnr. 9) op generlei wijze betreft in dat aspect van zijn grief thans tegen het bestreden besluit, laat staan weerlegt. Verzoeker kan voor het inwilligen van het middel in de regel niet volstaan met een loutere herneming van zijn bezwaar dat hij aan het openbaar onderzoek heeft onderworpen zonder het omstandig antwoord daarop van de bevoegde instantie in dat middel te betrekken. Verzoeker gaat niet in op de weerlegging van zijn bezwaar dat de “herkenbaarheid [...] samen met de andere criteria bepalend [is] in een beschermingsselectie” en dat “een hoeve met huisweide gelegen in een dorp [...] niet enkel heel herkenbaar [is], maar ook erg zeldzaam”.

19. Nergens uit het monumentendecreet kan worden afgeleid dat slechts ongeschonden en in goede (bouw-)fysische toestand verkerende constructies in aanmerking komen voor bescherming als monument. Het beschermingswaardig karakter van een onroerend goed en de toestand waarin het zich bevindt, zijn namelijk twee onderscheiden factoren. Het behoort tot de discretionaire beoordelingsbevoegdheid van het bestuur om uit te maken of ondanks de geschonden of de slechte (bouw-)fysische toestand van een constructie of onderdelen ervan, de bescherming ervan wegens zijn opgegeven waarden van algemeen belang is. Verzoeker kan voor het inwilligen van het middel in de regel niet volstaan met een loutere herneming van zijn bezwaren gesteund op de geschonden en slechte toestand van het monument, dat hij aan het openbaar onderzoek heeft onderworpen zonder het omstandig antwoord daarop

van de bevoegde instantie (randnr. 9) in dat middel te betrekken. Verzoeker toont niet aan dat de verwerende partij van de verkeerde feitelijke gegevens is uitgegaan of dat ze die onredelijk heeft beoordeeld.

20. Het middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Standpunt van verzoeker

21. Verzoeker voert de schending aan van artikel 7 van het monumentendecreet “jo. Het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel en het motiveringsbeginsel”.

Verzoeker betoogt dat “[i]n casu [...] slechts één enkele hoeve op de ontwerplijst [werd] geplaatst en is navolgend slechts één enkele hoeve beschermd” waardoor “wordt afgeweken van de letterlijke tekst van het monumentendecreet én van een door de rechtsleer geconstateerde beleidspraktijk” met name dat “de jongste jaren meer en meer gewerkt [wordt] met lijsten die vaak thematisch zijn samengesteld”.

Beoordeling

22. Artikel 7 van het monumentendecreet stelt ondermeer dat de Vlaamse regering, de Koninklijke Commissie gehoord, het besluit tot definitieve bescherming van de op de ontwerp van lijst voorkomende monumenten en stads- en dorpsgezichten vaststelt. Uit deze bepaling kan niet worden afgeleid dat de Vlaamse regering slechts beschermingsbesluiten kan vaststellen waarbij meerdere onroerende goederen, al dan niet thematisch samengebracht, tegelijk als monument worden beschermd. Artikel 8, § 1, van het monumentendecreet heeft het overigens over de betekening van “het besluit houdende bescherming als monument” aan de betrokken personen en instanties.

23. Verzoeker kan bovendien voor het inwilligen van het middel in de regel niet volstaan met een loutere herneming van zijn bezwaar dat hij aan het openbaar onderzoek heeft onderworpen zonder het omstandig antwoord daarop van de bevoegde instantie (randnr. 9) in dat middel te betrekken. Verzoeker gaat niet in op de weerlegging van zijn bezwaar dat de “beleidsbrief [...] duidelijk [stelt] dat thematische, geografische en ad-hoc-beschermingen naast elkaar blijven bestaan”.

24. Het middel wordt verworpen.

C. Derde middel

Standpunt van verzoeker

25. Verzoeker voert de schending aan van artikel 7, 1°, van het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 2009 ‘tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering’.

Verzoeker betoogt dat “de besluiten tot bescherming [...] nauw in verband [staan] met reglementaire besluiten, minstens hebben zij een *sui generis*-karakter”, dat “delegaties principieel ontoelaatbaar [zijn] in het licht van de grondwettelijke regel krachtens dewelke de overheid haar bevoegdheid moet uitoefenen op de wijze die door de Grondwet en de wet is voorgeschreven”, dat “toegestane delegaties [...] de uitzondering” zijn en dus “van strikte interpretatie zijn” zodat “bij gerede twijfel over de vraag of [...] aan de toepassingsmodaliteiten voor een delegatie voldaan is, gekozen [dient] te worden voor de algemene regel, *in casu* de beraadslaging en beslissing in de schoot van de Vlaamse Regering”. Verzoeker besluit dat “het bestreden besluit [is] aangetast door onbevoegdheid”.

Beoordeling

26. Artikel 9, eerste lid, van het monumentendecreet bepaalt dat beschermingsbesluiten “verordenende” kracht bezitten, doch te dezen moet onder verordenende kracht worden begrepen verbindende kracht. Uit het loutere feit dat in dat artikel de term “verordenend” wordt gebruikt, kan niet worden afgeleid dat de decretale wetgever aan beschermingsbesluiten een reglementair karakter heeft willen verlenen. Besluiten tot bescherming van monumenten hebben essentieel een individueel karakter en bezitten geen normatieve kracht. Aan deze vaststelling wordt geen afbreuk gedaan door het feit dat een beschermingsbesluit overeenkomstig artikel 2, 2°, van het monumentendecreet wordt genomen in het algemeen belang en/of bij uittreksel wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad, of door het feit dat het arrest tot nietigverklaring van een beschermingsbesluit in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.

27. Het middel dat uitgaat van een tegengestelde opvatting faalt naar recht.

28. Volgens artikel 68 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ regelt elke regering haar werkwijze. Artikel 69 bepaalt dat elke regering collegiaal beraadslaagt, onverminderd de door haar toegestane delegaties. Volgens artikel 21 van het bijzonder decreet van 7 juli 2006 ‘over de Vlaamse instellingen’ bepaalt de Vlaamse regering haar werkwijze onverminderd de bepalingen van het bijzonder decreet en van de voormelde bijzondere wet. Artikel 22 van datzelfde bijzonder decreet bepaalt dat de Vlaamse regering collegiaal beraadslaagt onverminderd de door haar toegestane delegaties. Hieruit volgt dat de verdeling van de bevoegdheden in de schoot van de Vlaamse regering uitsluitend een zaak van die regering is. Het komt daarom niet aan de decreetgever toe een lid van de regering beslissingsbevoegdheid toe te kennen met betrekking tot door hem aangewezen materies. Het monumentendecreet doet dat ook niet en geeft, in artikel 5, § 1 en 7, aan de Vlaamse regering opdracht de ontwerpen van lijst van voor bescherming vatbare monumenten en stads- en dorpsgezichten, respectievelijk het besluit tot definitieve bescherming van de op

de ontwerp van lijst voorkomende monumenten en stads- en dorpsgezichten vast te stellen. Voor wat de bestreden beslissing betreft, verleent de Vlaamse regering, onder uitdrukkelijke verwijzing naar voormelde artikelen 21 en 22 van het bijzonder decreet, bij besluit van 13 juli 2009 ‘tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering’ aan Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, delegatie van de beslissingsbevoegdheden in de hem toegewezen aangelegenheid van “het beleidsveld beheer en bescherming onroerend erfgoed”. Het bestreden besluit is ook effectief door Geert Bourgeois ondertekend. Het is niet door onbevoegdheid aangetast.

29. Het middel wordt verworpen.

D. Vierde middel

Standpunt van verzoeker

30. Verzoeker voert de schending aan van het motiveringsbeginsel en de zorgvuldigheidsplicht.

Verzoeker betoogt dat het bestreden besluit verwijst “naar een restant van omwalling, waarop sterk gesteund wordt om het beeldbepalend karakter [...] te onderbouwen” terwijl “[d]eze walgracht is [...] weggewerkt en overbouwd met de [...] varkensstal” en dat “het onverenigbaar [is] met het schrijven van het college van burgemeester en schepenen van 21 december 2011 en met de concrete inhoud ervan” waarnaar niet verwezen wordt en waarmee geen rekening werd gehouden. Tot slot stelt verzoeker dat het bestreden besluit werd genomen “zonder een plaatsbezoek van de bevoegde diensten” en zonder het gemeentebestuur en hemzelf mondeling te hebben gehoord. Verzoeker besluit dat het bestreden besluit “aangetast is door onjuistheden in de motieven” wat wijst “op het kennelijk onzorgvuldig karakter van de besluitvorming”.

Beoordeling

31. Anders dan verzoeker dat ziet wordt het “restant van omwalling” in het bestreden besluit geen “beeldbepalend karakter” toegemeten, maar wordt daarin wel gesteld dat de hoeve met huisweide en restant van omwalling “een erg beeldbepalende ligging tegenover de kerk” heeft. In zoverre verzoeker betoogt dat “deze walgracht is weggewerkt en overbouwd” werd dit overeenkomstig bezwaar van verzoeker aan het openbaar onderzoek onderworpen en als volgt omstandig weerlegd door de bevoegde instantie (randnr. 9):

“[D]e hier geponeerde stelling klopt helemaal niet cf projectie historische kaarten op huidig kadasterplan. De omwalling heeft trouwens nog een apart kadastrummer en is duidelijk niet overbouwd. Mocht de op het terrein aanwezige varkensstal een storend element vormen voor de beleving van de wal bij een mogelijke restauratie mag deze voor onroerend erfgoed afgebroken worden, in het MB wordt het eigenlijke gebouw van de varkensstal trouwens uitgesloten van bescherming. De huisweide (historisch grasland) en het reliëf van het restant van omwalling, is duidelijk nog aanwezig, leesbaar en beleefbaar. De omwalling is trouwens ook aangegeven in de Centraal Archeologische Inventaris als een site met walgracht (inhoudelijk dossier p.4).

Wat betreft de vlakheid van het terrein : deze stelling kan niet bewezen worden met twee foto's van de weide met gras. In het inhoudelijk dossier is er geen sprake van een volledig bewaarde omwalling maar wel een restant van omwalling. Minimaal is het terrein van de omwalling (de onbebouwde huisweide) nog gaaf bewaard en is de omwalling nog archeologisch aanwezig. Indien de eigenaar dit zou willen kan de omwalling bij een definitieve bescherming opnieuw uitgegraven worden met een financiële tegemoetkoming (cf. het vigerende premiestelsel).

Uit een dossier van het Agentschap Inspectie RWO (14/1/2011) blijkt dat er op de site van de huisweide een inbreuk op de wetgeving inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening werd vastgesteld. ‘Op de weide werden meerdere hopen aardappelaarde gedumpt zonder te beschikken over een stedenbouwkundige vergunning’. Uit de vaststellingen : ‘(...) deze hopen werden voornamelijk gestort op perceel 439e (kant Vladslostraat). Dit gedeelte van de weide is zichtbaar lager gelegen dan de [zone] die kadastraal gekend is onder nr. 439f (noot : hier bevond zich volgens de Atlas der Buurtwegen (ca. 1846) ooit een omwalling. Een indicatie van een vroegere demping hiervan is een nog aanwezige oude wilg die heden nogal diep in de grond ingeplant zit) (...)’. De bij de foto's toegevoegde dossiers tonen duidelijk het niveauverschil aan en dat in het restant van de vroegere omwalling duidelijk veel water staat. En de aardappelhopen liggen op dit stuk van de weide. Zo vlak is de weide dus niet. Uit het dossier blijkt verder dat er gevolg werd gegeven aan het stakingsbevel en dat het terrein hersteld is in zijn voorgaande staat.”

Verzoeker kan voor het inwilligen van het middelonderdeel in de regel niet volstaan met een loutere herneming van zijn bezwaar gesteund op de verdwenen omwalling en een daarop opgerichte varkensstal, dat hij aan het openbaar onderzoek heeft onderworpen zonder het omstandig antwoord daarop van de bevoegde instantie in dat middel te betrekken. Verzoeker toont niet aan dat de verwerende partij van de verkeerde feitelijke gegevens is uitgegaan of dat ze die onredelijk heeft beoordeeld.

32. Het schrijven van het college van burgemeester en schepenen van 21 december 2011 dateert van na het openbaar onderzoek dat gevoerd werd van 8 augustus 2011 tot 13 september 2011 en tevens na de bespreking van de bezwaren door de bevoegde instantie op 28 november 2011 (randnr. 9). Deze laatste heeft bovendien vastgesteld dat de gemeenteraad op 12 september 2011 enkel advies heeft uitgebracht “over de gebouwen in openbaar bezit” en kon dan ook terecht overeenkomstig artikel 5, § 2, van het monumentendecreet aannemen dat het advies van de gemeente geacht wordt gunstig te zijn. Het kan het bestreden besluit bijgevolg niet ten euvel worden geduid geen rekening te hebben gehouden met het schrijven van het college van burgemeester en schepenen van 21 december 2011. Dit is des te meer zo nu blijkt dat een met dat schrijven van de gemeente inhoudelijk overeenkomstig bezwaar van verzoeker door de bevoegde instantie als volgt werd behandeld en verworpen:

“De bezwaarindieners beoogden met hun bouwaanvraag een quasi loutere vervanging van de bestaande woning met behoud van de bestaande bouwmaterialen, zodat de visuele relatie met het dorpscentrum zou behouden blijven.

Antwoord : Het advies van Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen (12 mei 2011) stelt duidelijk dat bij het slopen en ‘identiek’ herbouwen van een pand de erfgoedwaarde volledig teniet wordt gedaan (authenticiteit, materiaalgebruik, detaillering, er kan geen sprake meer zijn van een ‘historische sensatie of ervaring’). [...]”

33. Uit de gegevens van het dossier blijkt dat de bevoegde dienst op 19 oktober 2010 een plaatsbezoek heeft gebracht Dit wordt bevestigd door de foto's in het dossier. In zoverre mist het middelonderdeel feitelijke grondslag.

Verder blijkt uit de gegevens van het dossier dat overeenkomstig het monumentendecreet een openbaar onderzoek werd gevoerd en dat verzoeker van die gelegenheid gebruik heeft gemaakt om een omstandig bezwaarschrift in te dienen. Voorts blijkt daaruit ook dat de gemeente om advies werd gevraagd en dat de gemeente niettemin heeft verzuimd om een advies over het voorlopig beschermde goed uit te brengen.

Verzoeker toont niet aan dat het monumentendecreet of enig andere wettelijke bepaling of beginsel van behoorlijk bestuur de verwerende partij ertoe verplicht om naast het houden van een openbaar onderzoek en het beoordelen van de gevraagde adviezen en ingediende bezwaarschriften, verzoeker en/of de gemeente mondeling te horen.

34. Het middel wordt verworpen.

E. Vijfde middel

Standpunt van verzoeker

35. Verzoeker voert de schending aan van het evenredigheidsbeginsel.

Verzoeker betoogt dat “de bebouwing aangetast is door belangwekkende gebreken dewelke een normale verbouwing uitsluiten [...] en waarbij een renovatie/restauratie [...] disproportioneel zware financiële inspanning vergt die de kostprijs van een door de bezwaarindieners vooropgestelde vervangbouw op onevenredige wijze overstijgt”. Verzoeker verwijst in dit verband naar een nota van de architect waarin de gebreken worden opgesomd.

Beoordeling

36. Het overeenkomstig bezwaar dat verzoeker tijdens het openbaar onderzoek uitte, werd als volgt omstandig weerlegd door de bevoegde instantie (randnr. 9):

“Deze stellingen worden niet geëxpliciteerd met bouwtechnische analyses, noch voor een vooropgestelde nieuwbouw, noch voor een vooropgestelde restauratie. De meerkost van een restauratie tegenover nieuwbouw is een relatieve en subjectieve zaak (men moet alvast gebouwen met dezelfde omvang en kwaliteit vergelijken). Een mogelijk meerkost wordt voor een bezwaarindiener trouwens gecompenseerd door de financiële tegemoetkoming bij een definitieve bescherming (cf. vigerend premiestelsel). De overheid verantwoordt dit premiestelsel vanuit het algemeen belang zoals die geformuleerd is in het inhoudelijk dossier en het MB.”

Verzoeker kan dan ook voor het inwilligen van het middelonderdeel in de regel niet volstaan met een loutere herneming van zijn bezwaar gesteund op de financiële implicaties voor hem van het bestreden besluit, dat hij aan het openbaar onderzoek heeft onderworpen zonder het omstandig antwoord daarop van de bevoegde instantie in dat middel te betrekken. Verzoeker toont niet aan dat de verwerende partij van de verkeerde feitelijke gegevens is uitgegaan of dat ze die onredelijk heeft beoordeeld.

37. Het middel wordt verworpen.

F. Zesde middel

Standpunt van verzoeker

38. Verzoeker voert de schending aan van het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel.

Verzoeker verwijst naar de conceptnota Onroerend Erfgoeddecreet van 22 juli 2010 waarin gesteld wordt dat gestreefd wordt naar een eenvoudige administratieve beroepsprocedure en betoogt dat hij gehoopt had

op “een mogelijkheid om de bestaande inventarisatie op passende wijze en conform de conceptnota te kunnen becommentariëren via een ‘eenvoudige administratieve beroepsmogelijkheid”” maar dat “[d]oor de tussenkomen de klassering [...] deze mogelijkheid aan verzoeker [werd] onthouden”.

In de memorie van wederantwoord voegt verzoeker toe “dat tot de bescherming ‘toevallig’ werd beslist na het indienen van een aanvraag tot heroprichting van de hoeve woning”, dat “niet ernstig [kan] worden voorgehouden dat de bestreden beslissing geen relatie heeft met de inventarisatie”.

Beoordeling

39. Anders dan verzoeker dat ziet heeft de conceptnota onroerend erfgoeddecreet betrekking op het voornemen van de Vlaamse regering tot het uitvaardigen van een overkoepelend decreet voor het onroerend erfgoed en geenszins op een vaste gedragslijn, een toezegging of een belofte van de verwerende partij die vanaf dan zou gegolden hebben of waarop de verzoeker vanaf dan aanspraak zou hebben kunnen maken.

40. Dit is des te meer zo nu het overeenkomstig bezwaar van verzoeker aan het openbaar onderzoek werd onderworpen en als volgt omstandig werd weerlegd door de bevoegde instantie (randnr. 9):

“Vervolgens stelt bezwaarindiener dat hem door de (voorlopige) bescherming de mogelijkheid wordt onthouden om in de toekomst de inventarisatie te kunnen commentariëren, vanuit de bestaande toestand en de geplande vervangbouw van het huis.

Antwoord : De conceptnota Onroerend Erfgoed is uiteraard nog geen decreet, en vormt dus geen bindend document. Aanvullingen en/of correcties op de inventaris kunnen wel steeds gemeld worden aan het inventaristeam (inventaris@OnroerendErfgoed.be), dit gaat steeds gepaard met een grondig onderzoek naar de erfgoedwaarden. Indien de erfgoedwaarden nog aanwezig zijn, zal het item niet uit de inventaris geschrapt worden. Wat betreft de bestaande toestand wordt nogmaals herhaald dat het verhaal van de omwalling boven reeds ontkracht is. Bijgevolg is de voorlopige bescherming niet in strijd met het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel.

Wat betreft inspraak van de eigenaar bij de beschermingsprocedure vormt de mogelijkheid tot indienen van bezwaren en het openbaar onderzoek een garantie.”

Verzoeker kan dan ook voor het inwilligen van het middel in de regel niet volstaan met een loutere herneming van zijn bezwaar – gesteund op de verhoopde mogelijkheid om de bestaande inventarisatie op passende wijze en conform de conceptnota te kunnen becommentariëren – dat hij aan het openbaar onderzoek heeft onderworpen, zonder het omstandig antwoord daarop van de bevoegde instantie in dat middel te betrekken. Verzoeker toont niet aan dat de verwerende partij van de verkeerde feitelijke gegevens is uitgegaan of dat ze die onredelijk heeft beoordeeld.

41. Het middel wordt verworpen.

VI. Ontvankelijkheid van het beroep in de zaak sub I

42. Ten gevolge van het definitieve beschermingsbesluit, bestreden in de zaak sub II, kan het voorlopige beschermingsbesluit, bestreden in de zaak sub I, geen rechtsgevolgen meer sorteren zodat verzoeker geen actueel belang meer heeft bij zijn beroep tot nietigverklaring ervan.

Het beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

1. De zaken A. 201.474/X-14.874 en A. 204.954/X-15.120 worden gevoegd.

2. De Raad van State verworpt de beroepen.

3. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van de beroepen tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van twintig december 2013, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Johan Lust,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Jan Clement,	staatsraad,
bijgestaan door	
Astrid Truyens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Astrid Truyens

Johan Lust